

DESCRIEREA MĂSURII

Asistenta Tehnica pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în orașele
Baia Mare, Botosani, Drobeta, Galati, Deva și Hunedoara în România

Codul Comisiei Nr. : 2001 RO 16 P PA 003

1. Titlul masurii

Asistenta Tehnica pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în
orașele Baia Mare, Botosani, Drobeta, Galati, Deva și Hunedoara în România

2. Autoritatea care face cererea (Coordonator Național ISPA)

2.1. Numele: Hildegard Carola Puwak, ministrul integrării europene

2.2. Adresa: Ministerul Integrării Europene
Direcția coordonarea programelor de dezvoltare
Eugen Teodorovici, director
Str. Apolodor, nr.17, latura Nord, sectorul 5, București

Telefon: + 40 -1- 30116 23

Fax: + 40 -1- 30116 26

E mail: eugen.teodorovici@mie.ro

3. Autoritatea responsabila cu implementarea (așa cum este definită în Secțiunea II (2) din Anexa III.2)

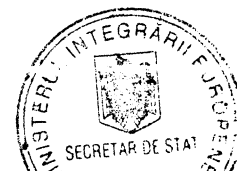
3.1. Nume: Oficiul Phare pentru Contractare și Plăți (OPCP)
Ministerul Finanțelor Publice

3.2. Adresa: Str. Mendeleev 35-38, etaj IV, Sector 1, București-România

în cooperare cu :

3.3 Nume: Ministerul Apelor și Protecției Mediului

3.4. Adresa: B-dul Libertății, nr. 12, sector 5, București, Romania

4. Beneficiarul final (în cazul în care este vorba de un alt organism decât cel stipulat la punctul 3)

- 4.1. Nume: Consiliul Local al orasului Baia Mare
- 4.2. Adresa: Strada Gheorghe Sincai, nr. 37, Baia Mare, Romania
- 4.3. Nume: Consiliul Judetean Botosani
- 4.4. Adresa: Piata Revolutiei, nr. 1-3, Botosani, Romania
- 4.5. Nume: Consiliul Judetean Mehedinti
- 4.6. Adresa: Strada Traian, nr. 89, Drobeta Turnu Severin, Romania
- 4.7. Nume: Consiliul Local al orasului Galati
- 4.8. Adresa: Strada Domneasca, nr. 38, Galati, Romania
- 4.9. Nume: Consiliul Judetean Hunedoara
- 4.10. Adresa: Strada 1 Decembrie, nr. 35, Deva, Romania

5. Localizare

- 5.1. Stat beneficiar: România
- 5.2. Regiune: Bazinul Dunare/Marea Neagra

6. Descriere

Masura ISPA furnizeaza cadrul pentru acordarea de asistenta tehnica in vederea pregatirii urmatorului val de proiecte municipale ISPA in domeniul apei potabile si apei uzate. Obiectivul masurii este de a sprijini cele cinci municipalitati si companii de apa in pregatirea aplicatiilor ISPA si, in faza a doua, in pregatirea documentelor de licitatie corespunzatoare.

Masura ISPA se adreseaza oraselor Baia Mare, Botosani, Drobeta, Galati, Deva si Hunedoara. Cele sase orase sunt distribuite pe tot cuprinsul tarii si detin populatii cuprinse intre 80.000 – 330.000 locuitori.

Toate aceste orase, in afara de Botosani care a luat parte la Programul de Dezvoltare a Utilitatilor Municipale (MUDP II), nu au beneficiat de investitii majore cu sprijin de la alte Programe Comunitare de finantare sau de la Institutii Financiare Internationale (IFIs). Nivelul necesitatilor in ceea ce priveste investitiile in domeniul mediului este foarte ridicat. Exista deficiente importante in toate orasele in furnizarea si tratarea apei potabile, precum si in colectarea si tratarea apei uzate. In plus, datorita lipsei de experienta in lucrul cu programe finantate de Comunitate si/sau initiative ale Institutii Financiare Internationale (IFI), capacitatea acestora in ceea ce priveste pregatirea proiectelor este foarte scazuta, de unde rezulta nevoia considerabila de asistenta tehnica in scopul de a atinge nivelul care sa le permita definirea unui program de investitii bine realizat care sa poata beneficia de finantare ISPA intr-o faza ulterioara. In anumite cazuri, nu exista planuri generale pentru apa si ape uzate sau acestea trebuiesc finalizate. Au fost realizate in trecut studii de fezabilitate conform cu standardele romanesti care trebuiesc actualizate.

Scopul masurii va fi sa sprijine beneficiarii finali in dezvoltarea capacitatii locale pentru pregatirea proiectelor viitoare. Data fiind scala nevoilor, este putin probabil ca fiecare masura ISPA va fi capabila sa acopere nevoile investitionale necesare pentru a atinge conformitate totala cu directivele UE in termen scurt. Cu toate acestea, dat fiind ca in ultima instanta Romania trebuie sa asigure conformitatea totala cu directivele UE daca va adera la Uniunea Europeana, unul din obiective va fi sa defineasca un program de investitii pe termen lung care sa tina seama de posibilitatile financiare. Sprijinul viitor din partea ISPA pentru faza de investitie trebuie sa se adreseze celor mai urgente necesitati.

6.1. Istoric

Selectia oraselor este in concordanta cu prioritatile stabilite de catre autoritatile romane. Principalele caracteristici ale fiecarui oras sunt prezentate mai jos:

Baia Mare

Baia Mare este un oras de 150.000 locuitori localizat in partea de nord-vest a Romaniei in judetul Maramures, nu departe de granita cu Ungaria. Este asezat in bazinul raului Someș, un afluent principal al raului Tisa. Exista un interes puternic in domeniul investitiilor straine in zona. A fost elaborat un master plan (plan general) pentru sectorul apa si apa uzata in co-operare cu agentii Canadiene care, insa, trebuie finalizat. Exista deficiente serioase atat in sectorul de tratare si furnizare apa potabila, cat si in cel de colectare si tratare apa uzata.

Botosani

Botosani este un oras de 130.000 locuitori localizat in partea de nord-est a Romaniei in judetul Botosani, in regiunea Romaniei numita Moldova, aproape de granita cu Moldova. Este asezat intre bazinele riurilor Siret si Prut. Botosani a luat parte la programul MUDP II. Cu toate acestea, investitiile facute prin MUDP II sunt limitate si nu exista inca un master plan.

Drobeta

Drobeta Turnu Severin este un oras cu 120.000 locuitori localizat pe raul Dunarea, in partea de sud-est a Romaniei, in judetul Mehedinti, in regiunea Oltenia. Orasul nu are o statie de tratare a apei uzate si descarca apa uzata provenita din canalizare direct in Dunare. Nu exista inca un master plan.

Galati

Galati este un oras de 330.000 locuitori localizat in partea de est a Romaniei, pe Dunare, langa Delta Dunarii. Nu are statie de epurare si descarca direct in Dunare un debit de apa uzata de circa 200.000 mc/zi. Este o prioritate importanta deoarece este un punct fierbinte recunoscut al Dunarii. Exista interes deosebit pentru investitii straine viitoare in zona, data fiind invecinarea cu Moldova. Exista o varianta de master plan, care trebuie finalizat si actualizat.

Deva si Hunedoara

Orasele Deva si Hunedoara sunt asezate in partea de centru-vest a Romaniei, in Transilvania. Deva si Hunedoara sunt principalele orase in judetul Hunedoara. Bazinul riului Mures este cel afectat. Populatia totala a celor doua orase este de 215.000 locuitori. Nu a fost realizat inca un master plan.

6.2. Componentele proiectului

Sarcinile ce trebuiesc indeplinite vor fi detaliate in Termenii de Referinta pentru fiecare componenta. Un model de termeni de Referinta este atasat in Anexa I.b. Termenii de Referinta pentru fiecare componenta de asistenta tehnica sunt supusi aprobarii anterioare Comisiei. Oficiul Phare pentru Contractare si Plati din cadrul Ministerului Finantelor Publice va fi Autoritatea Contractanta pentru toate contractele. Ministerul Apelor si Protectiei Mediului, care este responsabil cu programarea masurilor ISPA, va coordona pregatirea proiectelor la nivelul beneficiarilor, precum si coordonarea echipelor de consultanti selectati. Comisia va primi rapoarte cel putin la fiecare doua luni, asupra nivelului implementarii fiecarei componente de asistenta tehnica.

Consultantii selectati pentru fiecare componentă de Asistenta Tehnica vor intreprinde urmatoarele activitati:

Faza I:

- **Master planul:** Consultantii trebuie sa analizeze si/sau sa finalizeze master planul (planul general). Sistemul de apa si apa uzata din fiecare oras va fi analizat in scopul obtinerii unui program de investitii pe termen lung care sa asigure conformitatea deplina cu Directivele UE in domeniul apei si apei uzate. Scopul master planului este de a prioritiza necesitatile si investitiile tinand cont de capacitatea de sustinere a investitiei de catre populatie, precum si de capacitatea de implementare locala;
- **Studiul de fezabilitate:** Studiul de fezabilitate trebuie sa analizeze datele referitoare la infrastructura si operare, definirea proiectului, proiectul preliminar si specificatiile tehnice, solutii alternative si trebuie sa aibe ca baza master planul finalizat, care a prioritizat deja investitiile ce trebuiesc incluse in aplicatia ISPA. Studiile de fezabilitate pentru reabilitarea sau construirea de noi facilitati trebuiesc realizate in concordanta cu standardele stabilite de Directivele UE in sectorul apei si apei uzate. Acesta este cazul particular in care studiile de fezabilitate exista deja si trebuie revazute pentru a se asigura concordanta lor cu standardele UE. Studiile trebuiesc facute tinandu-se cont de posibilitatea ca in viitor facilitatile romanesti pentru apa uzata sa fie imbunatatite prin extinderea cu treapta terciara, daca toate cursurile receptoare de apa care ajung in Marea Neagra sunt clasificate ca sensibile conform Directivei de Apa Uzata Menajera. Studiul de fezabilitate trebuie sa includa o analiza amanuntita a alternativelor pentru a asigura alegerea celei mai bune solutii din punct de vedere al raportului cost/eficienta;
- **Analiza Economica si Financiara:** analiza trebuie sa demonstreze suportabilitatea financiara a proiectului prin verificarea veniturilor si costurilor proiectului, indicatorii financiari cum sunt valoarea neta actuala si rata interna de rentabilitate. Consultantii selectati trebuie intreprinda analiza situatiei tarifelor, studii socio-economice pentru determinarea capacitatii de suportabilitate a investitiei si necesitatea etapizarii programului de investitie definit de catre master plan, analiza cost-beneficiu, structura financiara a proiectului. Analiza financiara trebuie sa determine nivelul corespunzator al grantului ISPA;
- **Evaluarea Impactului asupra Mediului (inclusiv consultarea publicului) si Masurile de Mediu:** consultantul trebuie sa analizeze informatiile referitoare la impactul proiectului asupra mediului in scopul asigurarii ca cerintele si masurile Comunitare referitoare la mediu vor fi respectate si in particular, sa asigure ca Evaluarea Impactului asupra Mediului, daca este cazul,

8. PROGRAM DE LUCRU

Masura	Data de începere	Data de finalizare
Analizarea/completareamaster planului	1.10.2002	31.03.2003
Studiul de fezabilitate	1.10.2002	31.03.2003
Analiza financiara	1.10.2002	31.03.2003
Evaluarea Impactului asupra Mediului (inclusiv audierea publicului)	1.10.2002	31.03.2003
Pregatirea aplicatiei ISPA	1.10.2002	31.03.2003
Pregatirea Termenilor de Referinta pentru Asistenta Tehnica	30.06.2002	30.09.2003
Pregatirea documentelor de licitatie pentru lucrari	1.10.2003	30.04.2004

9. Costul si valoarea grantului (IN EURO)

COST TOTAL	CONTRIBUTIA TIA SECTORUL UI PRIVAT	COSTURI NEELIGIBILE	TOTAL COSTURI ELIGIBILE	GRANTUL ISPA	RATA GRANT %
3 500 000	0	0	3 500 000	2625 000	75

9.1. Defalcare indicativă a costurilor pe componentele de asistenta tehnica (in Euro)

ORAS	COST PE PROIECT	CONTRIBUTIA A SECTORULUI PRIVAT	CHELTUIELI NEELIGIBILE	COST ELIGIBIL	GRANT ISPA	RATA GRANT
Baia Mare	600 000	-	-	600 000	450 000	75
Botosani	650 000	-	-	650 000	487 500	75
Drobeta	650 000	-	-	650 000	487 500	75

Galati	800 000	-	-	800 000	600 000	75
Deva si Hunedoara	800 000	-	-	800 000	600 000	75
	3 500 000	-	-	3 500 000	2 625 000	75

10. Implicarea institutiilor financiare internationale

Nu exista implicare a IFI in aceasta faza. Cofinantarea va fi asigurata de catre beneficiarii finali. Este posibil ca proiectele de investitie sa fie cofinantate de catre Banca Europeana de Investitii (BEI) sau Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare (BERD). BEI si BERD asigura deja cofinantarea pentru un numar de masuri ISPA in bazinele riurilor la care se face referire in aceasta masura.

ooOOOoo

PLAN DE ACHIZIȚII PROVIZORIU

Oferta Nr.	Descriere lucrări/servicii care urmeaza a fi licitate	Tip contract (lucrări, materiale, servicii)	Luna proгноzată de lansare a ofertei (luna/an)	Rata de rambursare a facturilor legate de contractul specificat
1	Asistenta Tehnica pentru pregatirea proiectului in Baia Mare	Servicii	Iulie 2002	75%
2	Asistenta Tehnica pentru pregatirea proiectului in Botosani	Servicii	Iulie 2002	75%
3	Asistenta Tehnica pentru pregatirea proiectului in Drobeta	Servicii	Iulie 2002	75%
4	Asistenta Tehnica pentru pregatirea proiectului in Galati	Servicii	Iulie 2002	75%
5	Asistenta Tehnica pentru pregatirea proiectului in Deva si Hunedoara	Servicii	Iulie 2002	75%

**Asistenta tehnica pentru pregatirea proiectelor ISPA in sectorul de mediu
in orasele Baia Mare, Botosani, Drobeta, Galati, Deva si Hunedoara
in Romania**

Masura ISPA 2001 RO 16 P PA 003

Model de Termeni de Referinta

1. *Motivatia pentru Aplicatia ISPA*

- Descrierea orasului care solicita asistenta tehnica: populatie, localizare, probleme de mediu, conditii economice generale;
- Prioritatea proiectului in strategia nationala de protectia mediului, scurta descriere si costul proiectului propus, justificare – de ce acest proiect este considerat prioritar pentru programul ISPA?
- Situatiia actuala din punct de vedere al planificarii (exista un plan general pentru dezvoltarea sectorului de apa/deseuri solide al orasului? Cum se incadreaza proiectul in planul de dezvoltare al raului/lacului/captari ape costiere)
- Exista deja o solicitare pentru fonduri ISPA? Ce documente exista?

Scurta descriere a sistemului existent; ce exista si ce este planificat?

Situatiia actuala a infrastructurii: procentul de populatie conectat la sistemul de distributie a apei potabile, la sistemul de canalizare, la statiile de epurare a apelor uzate, gradul de concordanta cu normele de tratare nationale si ale UE, probleme relevante in ceea ce priveste apele uzate industriale;

2. Politica tarifara: situatiia actuala, politica viitoare (ex. urmareste municipalitatea/compania de utilitati publice sa obtina recuperarea deplina a costurilor de operare?). Este vizata implicarea sectorului privat? Daca da, cum va fi aceasta implicare structurata? Institutiile

financiare internationale au avut vreun rol in dezvoltarea proiectului actual si, daca nu, este vizata participarea acestora in finantarea/ dezvoltarea proiectului?

3. Obiectivele termenilor de referinta

Consultantul va avea doua sarcini principale: prima sarcina majora va consta in pregatirea Aplicatiei ISPA astfel incat Comisia Europeana sa poata propune Comitetului de Management ISPA finantarea proiectului prin programul ISPA.

A doua sarcina majora va consta in asigurarea realizarii unui plan de achizitii publice si a unui plan de implementare eficiente; documentele de licitatie trebuie pregatite astfel incat sa poata sta la baza implementarii proiectului. Aceasta sarcina nu trebuie sa inceapa inainte de a avea clar definite conceptul (design-ul), costul si obiectivele proiectului si, in principiu, nu inainte ca Aplicatia ISPA sa primeasca aviz favorabil din partea Comitetului de Management ISPA.

4. ACTIVITATEA 1: Pregatirea proiectului

5. ACTIVITATEA A: Evaluarea situatiei actuale, revizuirea conceptului (design-ului) si a costului proiectului

Orasul X si autoritatea centrala responsabila cu sectorul de protectia mediului au identificat [numele proiectului] ca proiect prioritar pentru asistenta ISPA.

Inainte de evaluarea conceptului tehnic (design-ului) si a costului investitiei propuse pentru asistenta ISPA, consultantul va evalua situatia infrastructurii existente si cerintele noii investitii in lumina situatiei existente.

Sistemul apei potabile

Descrierea si evaluarea sistemului apei potabile in prezent, incluzand:

- Sistemele si facilitatile existente incluzand lucrari la sursele de apa, statii de tratare a apei, transmisii, pompare, stocare si sistemul de distributie. Prezentarea unei scheme (harta);
- Evaluarea componentelor principale ale sistemului, cu referire la capacitate, eficienta energetica, performanta, reparatii, metodele de intretinere, infiltratii/pierderi, varsta si calitatea materialelor si echipamentelor (statii de tratare, conducte, supape, pompe, etc.), capacitate suficienta sau nu, blocaje. Shitarea si evaluarea inregistrarilor scurgerilor inregistrate si a politicii de detectare/reparatii.
- Evaluarea modului de operare al retelei de apa: bazat pe evaluarea hidraulica a debitelor si presiunii in sistemul primar de distributie, prezentarea modului de

inter-corelare a principalelor componente ~~ale~~ sistemului (transmisie, pompare, inmagazinare, distributie (presiunea pe zone) si detecarea problemelor intalnite si a blocajelor.

- Standarde de calitate: ce investitie este necesara pentru atingerea standardelor de tratare ale Directivelor UE relevante?
- Dezvoltare durabila: ce investigatii si investitii se recomanda pentru asigurarea dezvoltarii durabile a masurii prin reducerea costurilor de operare?

Sistemul apelor uzate

Descrierea si evaluarea sistemului actual de colectare a apelor uzate, incluzand:

- Sistemele si facilitatile existente, inclusiv suprafata deservita, lungime, diametru si tip de canale principale, separate sau unitare, statii de pompare, guri de varsare si deversoare pluviale, localizarea producatorilor majori de ape uzate (industrie); schema sistemului in prezent (harta); descrierea si evaluarea efectelor actuale (impactul asupra mediului) ale apelor uzate epurate si neepurate si deversarea namolului in apele receptoare, in cazul descarcarii directe in apele de suprafata si/sau in apele subterane in cazul descarcarii in campuri de infiltratie.
- Evaluarea componentelor principale ale sistemului cu referire la capacitate, eficienta energetica, performanta, situatia reparatiilor, fiabilitate, garantie, metode de intretinere, infiltratii, vechimea si calitatea materialelor si echipamentelor (conducte, supape, pompe, etc.)
- Evaluarea modului de operare a retelei de canalizare: bazat pe evaluarea hidraulica a debitelor in sistemul primar de colectare, trecerea in revista si evaluarea interactiunii componentelor majore ale sistemului (transmisie, pompare, stocare) si detectarea problemelor critice si a dificultatilor.
- Apele uzate industriale: evaluarea cantitatii si tipurilor, gradul de preepurare, cadrul legal si institutional (ex. ce aranjamente exista intre agentii industriali si municipalitate/compania de apa in ceea ce priveste descarcarea si epurarea apelor uzate industriale).
- Evaluarea facilitatilor existente de epurare a apelor uzate, inclusiv administrarea si depozitarea namolului: tipul de proces, capacitate, debit, tehnologie, eficienta epurarii, situatia actuala, metode de intretinere, dificultati, calitatea materialelor si echipamentelor.

- Standarde de calitate: Analiza concordanței cu standardele de calitate a apelor ambientale, cu standardele efluentului și cu regulamentele aplicabile; ce investiție este necesară pentru conformarea cu standardele Directivelor UE relevante?
- Dezvoltare durabilă: ce investigații și investiții se recomandă pentru asigurarea dezvoltării durabile a măsurii prin reducerea costurilor de operare?

Activități privind proiectul măsurii și costul proiectului: Consultantul trebuie să evalueze investiția nou propusă și să determine dacă s-au ales soluțiile tehnice adecvate pentru atingerea obiectivelor proiectului. Consultantul trebuie să acorde o atenție deosebită ipotezelor de calcul și să garanteze o dimensionare corectă a facilităților conform cerințelor actuale și viitoare. În acest sens, se vor evalua tendințele de evoluție demografică, precum și cele referitoare la evoluția consumului de apă. Consultantul va garanta că dintre soluțiile tehnice alternative, soluția tehnică aleasă este optimă din punct de vedere tehnico-economic pe toată durata de viață a obiectivului.

Consultantul va garanta că standardele de epurare care se vor realiza la finalizarea investiției nu vor fi sub standardele de epurare impuse de Directivele UE în domeniu. [Lista standardelor relevante pentru proiect]. Se va descrie pre-epurarea apelor uzate industriale (cantitate, tip, aranjamente legale și instituționale).

Consultantul va garanta că prețurile actuale sunt reflectate în costul noii investiții, că investiția a fost corect estimată, iar rata de schimb luată în calcul este corectă și actualizată.

Dacă consultantul descoperă că unele aspecte tehnice sau costuri au fost greșit specificate, acesta va recomanda o soluție adecvată, pentru a garanta că proiectul reprezintă soluția tehnico-economică optimă pe baza celor mai actuale prețuri, pentru a atinge obiectivele proiectului.

În cazul lucrărilor (studiilor) deja realizate, la care consultantul are acces deplin, nu este necesar ca acestea să fie repetate, ci mai degrabă evaluate corespunzător, actualizate, perfectate și completate acolo unde este necesar, pentru a pregăti proiectul pentru implementare.

Pentru motivarea investițiilor propuse, trebuie să fie arătat că acestea coincid cu necesitățile de dezvoltare și extindere pe termen lung ale companiei de servicii publice și ale orașului. Investițiile propuse nu trebuie să conducă la îmbunătățirile sistemului și extinderea într-o direcție contrară planului de modernizare și extindere a sistemului care implică costuri minime. Asadar, obiectivul acestei sarcini este revizuirea planului strategic pe termen lung care stabilește direcția generală și determină politicile de bază și parametri care vor conduce la cele mai scăzute costuri

de imbunatatire a managementului apei potabile/apelor uzate/deseurilor, tinand seama de constrangerile financiare.

ACTIVITATEA B: Analiza Financiara

Comisia Europeana priveste analiza financiara ca pe un aspect crucial al sarcinii consultantului, caruia trebuie sa i se acorde o prioritate adecvata.

Articolul 6:2 al Regulamentului ISPA stipuleaza ca rata asistentei ISPA poate fi de pana la 75% din cheltuiala publica (85% in cazuri exceptionale) sau cheltuieli care sunt echivalente cu cheltuiala publica. Aceasta precizare este calificata dupa cum urmeaza:

“In cazul asistentei rambursabile, sau unde exista un interes special al Comunitatii, rata asistentei ar trebui sa fie redusa luandu-se in considerare:

- a) disponibilitatea cofinantarii
- b) capacitatea masurii de a genera venituri si
- c) aplicarea adecvata a principiului “poluatorul plateste”.

Regulamentul prevede de asemenea: “Rata de asistenta furnizata de Comunitate prin ISPA trebuie sa fie stabilita in scopul intaririi efectului de levier al resurselor, promovarii cofinantarii si utilizarii surselor private de finantare si sa tina cont de capacitatea masurilor de a genera venituri substantiale.”

Proiectele de mediu finantate din fonduri ISPA genereaza venituri prin intermediul taxelor de utilizator platite de cei care isi desfasoara activitatea in sectorul industriei, afacerilor si de catre gospodarii pentru serviciile furnizate. Asa cum a fost explicat mai sus, prin Regulamentul ISPA se solicita sa se tina cont de veniturile viitoare generate de proiect pe toata durata de viata a investitiei.

Cerintele minime pentru asistenta UE prevad ca toate proiectele trebuie sa fie sustenabile pe durata vietii economice, exemplu: trebuie sa fie un flux de venituri viitoare suficient ca sa acopere costurile de operare si intretinere. Exista, totusi, un al doilea aspect al analizei financiare care este de importanta majora; trebuie estimat nivelul de subventii care este cerut pentru a face proiectul viabil din punct de vedere financiar.

Ratiunea finantarii din fonduri ISPA sub forma de grant este aceea ca proiectele de infrastructura nu pot sa acopere intregul cost de investitii si costurile viitoare de operare si intretinere din veniturile viitoare. Viitorul flux de venituri trebuie, cel putin, sa acopere costurile anuale de operare dar poate de asemenea sa acopere unele parti din costurile de capital ale noii investitii, in sensul ca fluxul de venituri poate rambursa un credit de la o banca sau de la o alta institutie. Cu toate acestea, poate fi un anumit procentaj al costurilor de capital care nu vor putea sa fie acoperite din

veniturile viitoare si care necesita subventii pentru a face proiectul viabil financiar in timpul vietii sale. Acest element al costului va fi suportat prin ISPA.

Pentru estimarea necesarului de asistenta ISPA este necesara constructia unui model financiar pentru intreaga viata economica a proiectului (de obicei 20 – 25 ani) care poate fi folosit ca baza pentru analiza alizata a fluxului de numerar. Modelul va fi folosit pentru a estima valoarea actualizata a veniturilor viitoare nete (ex.: venitul din care se scade costul de operare si intretinere) care poate fi comparata cu valoarea actualizata a costului de capital. In tarile din Europa Centrala, in situatia actuala, se asteapta ca valoarea prezenta a venitului sa fie mai mica decat costul de capital. Aceasta diferenta, sau gol financiar, reprezinta suma subventiilor acordate prin ISPA care este necesara pentru a face un proiect viabil din punct de vedere financiar.

Modelul financiar trebuie sa contina toate elementele de cost, costul de capital si toate costurile asociate pentru operare si intretinere. (Revizuirea schitelor tehnice ale proiectului si evaluarea costurilor investitiei propuse (Sarcina A) va furniza o baza buna pentru costul de capital care va fi utilizat in modelul financiar). Toate costurile necesare pentru realizarea proiectului trebuie sa fie incluse (studii de fezabilitate, achizitionarea terenului, design si studii de inginerie, constructie, echipament etc. Aceste costuri trebuie sa fie inregistrate in anul in care apar si pot include costuri (precum achizitionarea terenului) care nu sunt eligibile pentru asistenta ISPA. Taxe precum TVA trebuie sa fie incluse doar daca ele sunt nerecuperabile si sunt costuri reale pentru institutia care realizeaza investitia. De notat ca deprecierea nu este un cost de capital si nu ar trebui inclusa in analiza actualizata a fluxului de numerar. (O componenta pentru depreciere poate fi inclusa in tarif pentru a permite inlocuirea obiectivului la un moment dat in viitor). Costurile serviciului dobanzii nu trebuie sa fie incluse ca si costuri de operare.

Pentru a evita folosirea diferitelor masuri de reducere a inflatiei pentru diferite variabile, modelul trebuie estimat in limite reale. Aceasta nu inseamna ca anumite variabile trebuie sa ramana fixate la nivelul valorii din anul 1. De exemplu, se poate estima ca veniturile reale in tara vizata vor creste in termeni reali peste durata de viata a proiectului si acest aspect trebuie reflectat in model.

Consultantii trebuie sa explice motivul pentru alegerea ratei de actualizare care este folosita in model. De asemenea, daca modelul trebuie sa fie estimat in termeni reali, rata de actualizare trebuie sa fie cea reala si nu rata de actualizare nominala. Rata de actualizare de 5% mentionata in ghidul Comisiei Europene a fost prevazuta pentru programele Fondului Structural in Europa de vest intr-un anumit moment si aceasta rata de actualizare nu trebuie in mod automat aplicata in tara in care proiectul va fi implementat.

In conformitate cu principiul "poluatorul plateste" precum si in conformitate cu scopul de a furniza grantul minim pentru a face un proiect viabil financiar, este

posibil sa fie necesar ca aceste nivele de tarif sa creasca pe perioada de implementare a proiectului. Exista limite de suportabilitate bine stabilite care fixeaza o limita superioara a nivelului tarifului ca un procent din venitul pe familie (in general 3-4% din venitul familiei pentru alimentarea cu apa si epurarea apei uzate si 1,5% pentru tratarea deseurilor solide). Exista, de asemenea, limite anuale de crestere procentuala a tarifelor, suportabile pentru populatie.

Pentru a evalua suportabilitatea de catre populatie a investitiei, Consultantul trebuie sa calculeze rata de suportabilitate a tarifului (media cheltuielilor dintr-o gospodarie pentru serviciul furnizat, in comparatie cu media venitulului din gospodarie) si sa discute suportabilitatea tarifelor industriale si casnice preconizate. Pentru a face un studiu eficient, Consultantul trebuie sa ia in calcul date socio-economice importante pentru operatiunile curente si viitoare, de ex. planurile de dezvoltare municipale/centrale propuse pentru a justifica diverse scenarii functie de evolutie a populatiei, necesare pentru a estima cererea viitoare de servicii municipale. Consultantul trebuie de asemenea sa culeaga informatii despre veniturile gospodariilor, dimensiunile gospodariilor, numarul membrilor activi, media cheltuielilor pentru procurarea produselor strict necesare etc. Trebuie avut in vedere ca echilibrarea, pe de o parte, a dimensiunii investitiei si cresterea de tarife necesara, pe de alta parte, va conduce probabil la o conditionare reciproca.

Modelul financiar trebuie utilizat pentru a determina o politica adecvata de ajustare a tarifului care sa asigure viabilitatea financiara a intreprinderii, sa dea suficienta incredere institutiei financiare care asigura imprumutul si sa asigura ca tarifele raman in limite suportabile si ca aceasta crestere de tarif are limite acceptabile in fiecare an.

Conceptul de "suportabilitate" a tarifelor pentru gospodarii se refera la venitul mediu al gospodariilor. Consultantii trebuie sa determine modul in care fiecare schimbare in politica tarifara va afecta veniturile gospodariilor pentru diferite nivele de venit, in mod special acele gospodarii din categoria celor cu venituri mai scazute. Consultantii trebuie de asemenea sa analizeze impactul oricarui fel de aranjamente de subventii sociale pentru categoriile sociale cu venituri scazute (ex.: tarife diferite in functie de venituri, subventii pentru categoriile sociale cu venit scazut etc.)

Principiul "poluatorul plateste" trebuie de asemenea aplicat agentilor industriali pentru epurarea apei uzate in cadrul SEAU. Tariful se va stabili luand in considerare incarcarea hidraulica, biologica si cu namol a efluentului si costul aferent tratarii acestora in SEAU.

Toate aceste cerinte (durabilitate, sustenabilitate pentru gospodarii si institutiile de implementare a proiectelor, determinarea grantului ISPA necesar) trebuie integrate in modelul financiar. Rezultatele analizei nu pot fi prezente intr-un singur indicator (ex.: rata interna de rentabilitate) si concluziile pot impune folosirea mai multor indicatori (ex.: RIR, valoarea neta actuala, sustenabilitatea exprimata ca procent al venitulului

gospodariilor pentru o anumita rata a grantului ~~ISPA~~ ISPA). Consultantii trebuie sa ajunga la o concluzie in legatura cu rata grantului ISPA care este necesara pentru a face proiectul viabil din punct de vedere financiar, atata timp cat raman in limite suportabile pentru gospodarii (inclusiv gospodariile cu venituri scazute) si pentru bugetul municipal sau al companiilor de utilitati municipale.

Consultantul trebuie sa discute modul de interpretare al indicatorilor generati de modelul financiar si de ipotezele cheie. (ex.: care este semnificatia ratei interne de rentabilitate?). Modelul trebuie sa estimeze grantul necesar pentru a face valoarea neta actuala (VNP) egala sau putin mai mare decat zero plecand de la premiza ca pentru grantul ISPA la care VNP este zero, fluxul de numerar net al agentiei de implementare nu va genera nici pierdere nici surplus si acesta va putea fi considerat nivelul optim al grantului.

Modelul trebuie sa includa o analiza de eficienta: consultantul va identifica variabilele cheie la care situatia financiara a orasului si a companiilor de utilitati devine sensibila. Un set de scenarii va fi dezvoltat in scopul de a testa sensibilitatea proiectului la schimbarea ipotezelor cheie, scotand in evidenta aceste variabile.

Evaluarea modului de functionare a companiei de utilitati

Consultantii, prin activitatea lor, vor aduce institutia care implementeaza proiectul (municipalitatea/compania de utilitati) in situatia de a avea capacitatea financiara pentru a sustine functionarea obiectivului si a finanta investitiile propuse. Viabilitatea financiara a institutiei care implementeaza proiectul (beneficiarul) trebuie demonstrata prin proiectii financiare pe perioada de viata a proiectului. Proiectiile financiare ale institutiei trebuie sa se focalizeze pe fluxul de numerar (folosindu-se modelul financiar) dar trebuie, de asemenea, sa includa declaratia de venituri estimate si balanta de verificare.

Performanta/situatia financiara a institutiei care implementeaza proiectul trebuie comaparata cu performanta/situatia unor municipalitati similare.

Consultantii trebuie sa evalueze modul de administrare tehnica a sistemului, forta de munca, organizarea, disponibilitatea echipamentului tehnic, conceptele de operare si intretinere, (pentru sectorul de apa: activitatile de detectare a scurgerilor). Acolo unde este necesar, consultantul va identifica nevoia pentru schimbari viitoare, intarirea capacitatii institutionale si va propune solutii pentru eventuale modificari in sistemul de administratie viitor (organizare, nevoia de forta de munca, nevoia de echipamente, cerintele de functionare si intretinere etc.).

ACTIVITATEA C: Analiza Economica

Regulamentul ISPA solicita ca o aplicatie pentru asistenta ISPA trebuie sa contina analiza cost-beneficiu.

Impactul economic al proiectului trebuie descris in termeni cantitativi, cat de mult posibil. Beneficiile economice, impreuna cu cele sociale, de mediu si din punct de vedere al sanatatii generate de proiect, trebuie descrise, iar beneficiarii proiectului trebuiesc identificati. Daca este posibil sa se cuantifice toate costurile si beneficiile relevante, atunci rezultatele analizei trebuie prezentate folosind indicatori acceptati cum sunt rata interna de rentabilitate, valoarea neta actuala si rata cost-beneficiu.

Este recunoscut ca este extrem de dificil sa se cuantifice toate beneficiile economice ale unui proiect de infrastructura de mediu, in special cand proiectul este doar o parte dintr-o investitie generala mult mai mare. In astfel de cazuri, Regulamentul ISPA permite alte tipuri de analize cuantificate, cum sunt analiza multi-criteriala sau analiza cost-eficienta.

O analiza cost-eficienta pleaca de la premisa ca obiectivul oricarui proiect asistat de ISPA este sa atinga, cel putin, standardele de tratare stabilite in Directivele relevante pentru mediu si ca ISPA nu ar sprijini nici un proiect care are ca rezultat standarde de tratare mai scazute decat cele prevazute in Directiva aferenta. In consecinta, standardele tehnice UE pot fi privityte ca un obiectiv fix de atins in maniera cea mai buna din punct de vedere cost-eficienta socotita pe durata de viata a proiectului. Consultantii trebuie sa demonstreze ca varianta tehnica aleasa pentru a indeplini standardele UE este cea mai avantajoasa din punct de vedere tehnico-economic.

Este in general cazul in care aceste analize comparative fac parte din studiul de fezabilitate al proiectului care determina solutia optima pentru atingerea obiectivelor proiectului. Consultantii trebuie sa utilizeze aceste studii pentru a demonstra ca varianta tehnica aleasa este cea mai avantajoasa din punct de vedere tehnico-economic pentru a asigura ca standardele de tratare rezultate in urma implementarii investitiei sunt, cel putin, cele mentionate in Directivele UE relevante si in legislatia nationala relevanta.

Pot de asemenea sa fie folosite comparatiile de cost cu proiecte similare pentru sprijinirea propunerii ca varianta tehnica aleasa pentru implementarea proiectului este varianta cea mai avantajoasa din punct de vedere tehnico-economic.

ACTIVITATEA D: Evaluarea de Mediu

Toate aplicatiile pentru asistenta din partea ISPA trebuie sa includa, conform Regulamentului ISPA, "o evaluare a impactului asupra mediului in mod similar cu evaluarea prevazuta in Directiva Consiliului 85/337/EEC, amendata de 97/11/EC" (Directiva de evaluare a impactului asupra mediului). In consecinta, consultantul trebuie sa stabileasca daca este necesar de realizat o evaluare a impactului asupra

mediului conform cu prevederile Directivei. ~~In~~ particular, consultantul trebuie sa stabileasca daca investitiile planificate cad sub incidenta Anexei I sau a Anexei II a Directivei EIA. Gradul si modalitatea de consultare asupra publicului este foarte importanta iar consultantii trebuie sa stabileasca cum sa se realizeze aceasta.

Consultantul trebuie de asemenea sa stabileasca: a) daca respectiva consultare a fost facuta pe baza unui studiu de impact asupra mediului corespunzator, incluzand un sumar non-tehnic concis dar informativ, si b) modul in care s-a tinut cont de studiul de impact si de rezultatele consultarii publicului la acordarea acordului de mediu de catre autoritatea responsabila. Aceste probleme trebuiesc explicate in mod clar in aplicatie si in documentele insotitoare.

Daca a fost realizata Evaluarea Impactului asupra Mediului conform cu prevederile Directivei atunci consultantul trebuie sa se asigure ca acordul dat de autoritatea de mediu competenta este inclus in aplicatie impreuna cu documentele justificatoare. Daca autoritatile nationale reprezinta autoritatea competenta care decide daca trebuie realizata Evaluarea Impactului asupra Mediului (in cazul proiectelor care se incadreaza in Anexa II a Directivei EIA) si acestea decid ca nu este necesara realizarea Evaluarii, trebuiesc explicate in aplicatie motivele care au dus la aceasta concluzie.

Daca Evaluarea Impactului asupra mediului este necesara in conformitate cu Directiva EIA si nu a fost realizata, atunci consultantii trebuie sa stabileasca daca procesul de Evaluare a Impactului asupra Mediului poate fi finalizat in cadrul contractului lor, si, daca este asa, acestia trebuie sa sprijine autoritatile nationale sa finalizeze procesul de Evaluare. Daca, dupa evaluarea consultantului proiectul necesita EIA in conformitate cu Directiva EIA dar aceasta nu poate fi finalizata in cadrul contractului lui, consultantul trebuie sa specifice clar acest lucru in rapoartele pe care le intocmeste in mod regulat pentru partile implicate in proiect.

ACTIVITATEA E: Pregatirea Aplicatiei ISPA

Consultantii vor ajuta pe initiatorii proiectului (beneficiarii) sa pregateasca aplicatiile pentru co-finantare ISPA, in conformitate cu formatul standard al aplicatiei ISPA. Sursa informatiilor solicitate de aplicatia ISPA si de IFI este in mare masura aceeaasi, iar pregatirea aplicatiei ISPA reprezinta, de fapt, punerea impreuna a informatiilor colectate in forma solicitata.

Promotorul proiectului ar putea avea deja pregatita o Aplicatie, situatie in care consultantul va trece in revista documentul si se va asigura ca este complet. Daca nu exista Aplicatie, consultantul va lucra cu autoritatile competente pentru a garanta realizarea unei Aplicatii complete. In orice situatie, rezultatul va fi o Aplicatie completa, care sa poata fi inaintata de catre Coordonatorul National ISPA Comisiei Europene.

ACTIVITATEA F: Termeni de referinta pentru asistenta necesara in timpul fazelor viitoare ale proiectului

Daca se considera necesar in timpul acestei evaluari, Consultantul va pregati termenii de referinta pentru orice asistenta tehnica considerata necesara pentru finalizarea pregatirii proiectului. De exemplu, daca proiectul se va imparti in doua faze de implementare, consultantul va pregati termenii de referinta pentru asistenta tehnica necesara pregatirii celei de a doua faze a proiectului.

ACTIVITATEA 2

ACTIVITATEA G: Implementarea si Planul de achizitii, documente de licitatie

Aceasta activitate se va incepe numai dupa ce conceptul (solutia tehnica), costul, intinderea lucrarilor si obiectivele proiectului au fost clar definite in fazele de inceput ale asistentei si dupa ce proiectul a primit opinie favorabila din partea Comitetului de Management ISPA.

Pentru a dezvolta un program de investitii acceptabil, consultantul va pregati un Plan de Implementare si un Plan de Achizitii pentru proiect. Diferitii finantatori ai proiectului pot avea diferite reguli de contractare. Pentru asigurarea unei implementari fara dificultati a proiectului, Consultantul va lua in considerare din fazele de inceput ale proiectului, modul in care sa organizeze si sa grupeze diferitele componente in contracte.

Comisia Europeana nu impune un numar de contracte ca fiind cel mai potrivit. Contractele la cheie sau un numar redus de contracte mari au totusi anumite avantaje si aceasta trebuie avut in vedere. Consultantul va intocmi un plan de achizitii care va garanta ca proiectul se implementeaza cel mai rapid si cel mai eficient. Consultantul va recomanda, de asemenea, forma de contract care este cea mai potrivita pentru proiect (de ex., daca contractele vor fi conform FIDIC rosu, galben sau argintiu). Comisia poate agreea deopotriva proceduri de licitatii deschise sau restranse; se recomanda procedura optima tinand seama de circumstantele proiectului.

Consultantul va garanta ca la sfarsitul asistentei exista documente de licitatie care vor sta la baza contractelor pentru implementarea proiectului. Municipality ar putea avea deja pregatite documente de licitatie; in acest caz, consultantul va revizui documentele existente pentru a garanta ca sunt conform standardelor. Daca nu exista documente, consultantul va lucra cu autoritatile competente pentru a aduce documentele necesare la un standard corespunzator. Indiferent de conditiile initiale rezultatul va consta in documente de licitatie complete care vor fi folosite pentru implementarea proiectului.

ASIGURAREA PERSONALULUI

Acest studiu necesita urmatoarele expertize (alese dupa cum este necesar, conform naturii proiectului):

- Distributia si tratarea apei
- Ape uzate si canalizare
- Colectarea, tratarea si depozitarea deseurilor
- Finantarea serviciilor publice
- Regulamente privind tarifele
- Operarea regiilor de apa
- Administrarea financiara a regiilor de apa
- Managementul deseurilor solide nepericuloase
- Privatizarea regiilor si participarea sectorului privat la serviciile municipale
- Achizitii publice
- Legislatie nationala si europeana de mediu

Unul dintre specialisti va actiona ca si coordonator de echipa. Este de dorit ca cel putin un inginer sau un expert financiar sa aiba experienta indelungata. Toti expertii trebuie sa aiba cativa ani de experienta in Europa Centrala. Consultantul trebuie sa aloce o perioada de timp relevanta la locul de implementare a proiectului.

CV-urile expertilor propusi si programul de lucru al expertilor la sediul firmei-mama si [la sediul beneficiarului] vor fi inaintate Comisiei Europene pentru aprobare.

Este de asteptat ca expertii locali sa fie integrati pe deplin in echipa de consultanta.

6. RAPORTAREA SI PROGRAMAREA

[Programarea lucrarii se va realiza in concordanta cu stadiul de pregatire a proiectului]. Totusi, raportul initial se va inainta in aproximativ o luna de la inceperea asistentei.

Consultantul va inainta, in termen de xx saptamani (o perioada de timp redusa in functie de complexitatea proiectului) de la inceperea misiunii, un scurt Raport de incepere a activitatii (Inception Report) (in limba engleza si in limba romana) catre Municipality, catre compania de apa, catre Comisia Europeana (Directoratul General de Politici Regionale, Directoratul ISPA), catre Ministerul Apelor si Protectiei Mediului si catre orice alta institutie implicata (ex. institutii financiare internationale implicate in finantarea proiectului); raportul va descrie situatia de fapt la inceperea activitatii, probleme esentiale si concluzii preliminare, precum si recomandari pentru eventuale schimbari fata de abordarea propusa.

Consultantul va inainta, in termen de xx saptamani de la terminarea misiunii, o varianta a raportului final (Draft Final Report) (in limba engleza si in limba romana). Acest raport va fi finalizat in asa masura incat, daca nu sunt comentarii ale partilor interesate, raportul poate fi considerat final. Toate partile interesate vor avea xx saptamani pentru a face comentarii pe marginea raportului. In termen de o saptamana de la primirea comentariilor de la grupurile sau institutiile implicate in derularea proiectului, consultantul va pregati raportul final.

Consultantul va pregati termenii de referinta (in Engleza si in limba nationala) in xx saptamani de la inceperea misiunii, pentru asistenta tehnica aferenta fazei a II-a, daca se solicita acest lucru.

In plus, rapoartele (in Word) si modelul financiar (in Excel) vor fi puse la dispozitie pe CD-ROM la oricare din actorii sus-mentionati, daca acestia solicita acest lucru.

Contacte si intalniri

Pentru reusita misiunii, este important ca municipalitatea si compania de utilitati sunt implicate impreuna in procesul de studiu si ca recomandarile sunt facute in urma consultarii cu principalii actori locali implicati. In paralel Consultantul va mentine legatura cu Comisia Europeana si IFI care pot fi implicati pentru a se asigura ca proiectul indeplineste criteriile impuse de aceste institutii pentru finantarea a astfel de masuri.

Consultantul va avea urmatoarele puncte principale de contact:

[Lista]

Municipalitatea si compania de utilitati va asigura sprijin Consultantului la colectarea datelor, la transportul local etc. De asemenea, se va pune la dispozitia Consultantului un birou, iar Consultantul va aduce echipamentul de birou necesar.

Intalnirea de incepere pentru studiu este planificata sa aibe loc in 2002. Cu toate acestea, Consultantul trebuie sa trimita chestionare cat de devreme posibil municipalitatii si companiei de utilitati, inainte de aceasta intalnire, in scopul demararii procesului de colectare a datelor. Mai mult, cu o saptamana inaintea intalnirii de incepere, Consultantul va transmite o instiintare companiei de utilitati, mentionand scopul si obiectivele vizitei, durata, programul propus, planificarea intalnirii, personalul etc. astfel incat sa permita partii locale sa pregateasca in avans intalnirea. Aceasta instiintare va fi transmisa in copie la DG Politici Regionale pentru informare.

La sfarsitul misiunii Consultantul va numi o ~~persoana~~ persoana de contact din echipa sa care sa fie disponibil pentru consultari ad-hoc prin telefon cu autoritatile Romane si cu Comisia in legatura cu raportul, pe perioada lunii care urmeaza finalizarii misiunii.

In decurs de o saptamana dupa predarea raportului de incepere a misiunii, Consultantul va organiza o intalnire cu toti actorii implicati pentru discutarea concluziilor preliminare prezentate in raport.

In decurs de doua saptamani dupa predarea unei variante a raportului Final (Draft Final report), Consultantul va organiza o intalnire cu aceeasi actori mentionati in paragraful anterior pentru discutarea concluziilor prezentate in raport.

BUGETUL MISIUNII

Bugetul pentru aceasta misiune va fi stabilit in urma desfasurarii unei licitatii.
Bugetul nu va depasi in nici un caz

Rapoarte si informatii disponibile

Urmatoarele documente au fost deja pregatite si vor fi puse la dispozitia consultantului:

Lista:

